

BOEKBESPREKING.

I. *Dr. J. W. B. van de Stigchel, Langs het spoor der eeuwen*, een Geologische Zwerftocht door Nederland, 2e verm. druk, 1947, uitg. Scheltema en Holkema, Amsterdam. Prijs ?

In de Inleiding zegt de schrijver: „Moge het steentjeszoeken den liefhebber al een schampere opmerking van een onwetenden voorbijganger bezorgen, hij, de speurende wandelaar, weet, hoe hij uit de voor hem zoo interessante hoekjes van ons land van zijn zwerftochten nog iets mee naar huis brengt, dat hem tot een blijvende vreugde wordt. Want bij de geologische studie behoort ook iets verzameld te worden.” En verder: „Het moet echter niet een willekeurig bijeengeraapte hoop stenen worden. Daarom is enige kennis van zaken noodig.”

Het boekje zal menig natuurliefhebber enige kostelijke uurtjes bezorgen; zeker, het geeft dikwijls een duidelijk inzicht op de ontwikkelingsgeschiedenis van de Nederlandse bodem, maar . . . de kennis van zaken die we volgens dr. Van de Stigchel nodig hebben en die wij ten volle onderschrijven, om „niet een willekeurig bijeengeraapte hoop stenen” te krijgen, zal die liefhebber niet altijd uit dit overigens prettige boekje kunnen halen. Zo wordt aan de kristallijne zwerfstenen nog géén twee volle pagina's gewijd en dan vaak zo twijfelachtig en fout, dat vooral de beginnening deze bladzijden beter over kan slaan (pag.'s 90 en 91).

De beginnening die toch wat meer over de stenen wil weten, zoekt natuurlijk in de literatuur-opgave, maar ook hier weer een teleurstelling, want onze bekende Nederlandse boeken over de zwerf- en de rivierstenen ontbreken! „Het Keienboek” en „Ned. Zwerfstenen” van Van der Lijn; „Gidsgesteenten van het Noord. Diluvium” door Van der Kley; „Geologie voor Natuurvrienden” door Bos en „Bijdragen tot de kennis der Zuid. Zwerfstenen” van Oostingh zal men te vergeefs zoeken. Waarom deze herdruk in 1947 nog in de oude spelling moest verschijnen, is jammer, vooral voor onze jeugd, die, uitsluitend de nieuwe spelling geleerd heeft en die „Langs het spoor der eeuwen” nu zeker „ouderwets” zal vinden. Overigens veel lof over dit werkje, dat zeer zeker ook heel goede kwaliteiten bezit. De kunstdruk-afbeeldingen zijn goed. De eerste twee foto's komen ons bekend voor en de afgebeelde stenen hebben wij in één van de hierboven genoemde boeken gezien, die niet in de literatuur-opgave voorkomt! De tekeningen tussen de tekst zijn duidelijk.

Laten wij hopen dat deze tweede uitgave velen tot onze mooie natuurstudie zal brengen, dan is het doel van de schrijver zeker bereikt.

JOS. A. W. BANNING.

II. *Boor en Spade I. Uitgave van de Stichting voor Bodemkartering te Wageningen. N.V. Oosthoek's Uitg. Mij.* 1948. Prijs ? 283 bl. 8 foto's, 25 tussen tekst afb. en kaartjes. 13 Karterings-objekten beschreven over 39 bl. - 5 art. betrekking hebbende op dit werk in verband met de kwartair-geologie, archaeologie, voorgeschiedenis en toekomstplan. - 27 art. zijnde herdrukken van verspreide publicaties, o.m. Recente geol. resultaten van de bodemkartering; Belangen van land- en tuinbouw; over Kwel; Katteklei; de zeeklei van N.O.Groningen; enz. door de HH. Edelman, Van Schaik, Goldhoorn, Crommelin, e.a.

De bodemkartering — niet te verwarren met de kartering van de geologische kaart — werd oorspronkelijk door Dr. Ir. W. A. J. Oosting ter hand genomen voor de omgeving van Wageningen. Na zijn overlijden in 1942 nam Prof. C. H. Edelman dit werk over en wist in de oorlog met zijn leerlingen belangrijke resultaten te bereiken. In 1945 werd de „Stichting voor Bodemkartering” met medewerking van de Regering opgericht en Prof. Edelman tot Directeur ervan benoemd. Deze is nog steeds de bindende en leidende kracht van de talrijke medewerkers, en reikt ook ver over de Stichting zelve heen.

De wetenschappelijk gestelde verslagen der Stichting zijn in vereenvoudigde vorm samengebracht in „Boor en Spade” en daardoor van nut voor een grote lezerskring, ook voor de amateur-geologen, die wat breder belangstelling hebben dan voor mineralen, gesteenten en fossielen, en oog genoeg voor de praktische waarde van deze bodemkennis.

Maar vooral van belang voor de land- en tuinbouw, die uit dit boek kunnen gewaar worden, waardoor de kunstmest zomaar niet helpt, waar de structuur en de watervoorziening van de bodem niet voldoende zijn; enz.

Wij vertrouwen, dat waar de Betuwe, de Lijmers, het Land van Heusden en Altena, Zuid-Beveland, Tholen en zovele streken meer onder handen zijn genomen, de fruittelers, boeren en landbouwers van deze gepopulariseerde praktische wetenschap profijt zullen trekken, om de opbrengsten hunner gronden te stimuleren, ook in 't belang van onze economische positie in het wereldbestel.

P. VAN DER LIJN.

III. *Boor en Spade* II. Als bovenstaande en niet minder voortreffelijke uitgave en wederom inhoudende beschrijvingen van karteringswerk in verschillende provincies, in Noordoostpolder, de Bloembollenstreek, Maas- en Waalgebied, Walcheren, de Veluwe, enz. ; maar ook enkele historische bijdragen, waarvan die omtrent de inundaties van 1944 en '45 zeer interessant is en verlicht met duidelijke foto's en tekeningen.

Hoewel een deel der bijdragen overdrukken zijn uit het Gedenkboek - Van Giffen en uit het Tijdschr. van het Aardr. Genootschap, zijn ze er in deze omgeviing uitnemend op haar plaats. Over 't geheel weer een lezenswaardige bundel, die door verscheidenheid nog meer doel treft dan no. 1.

Over de prijs laat de uitgever ons weer in het onzekere.

P. VAN DER LIJN.

IV. *Visser, J. M. Mineralen-bulletin*, 3, jg. 7. Noordeinde 156, Den Haag.

Behalve mededelingen de handelszaak betreffende, vonden we in dit Bulletin een algemeen artikel omtrent de verzamelaar van mineralen, die deze hobby bedrijft uit de drang naar schoonheid van natuurlijke vormen en kleuren niet alleen, maar ook uit de dorst naar wetenschap, naar oplossing van allerlei mysteries in de Schepping. 't Artikel stelt zich te weer tegen Nurks en zijn kornuiten.

Zeer levenswaard is „*De geschiedenis van de barnsteen*”, waarin de Griekse mythologie, Plato, de barnsteenwegen, de soorten en het ontstaan ter sprake komen, zelfs de hypothetische, verzwolgen werelddelen Atlantis en Lemuria nog worden aangehaald, m.a.w. waarin de facetten van dit mineraal vele zijn. Het geeft stof voor overdenking, en — hier en daar voor twijfel.

In elk geval als reclame een geschrift van het beste soort, voor de geologen met een korreltje zout te gebruiken.

P. VAN DER LIJN.

NIEUWE EN ZELDZAME ZWERFSTEENVONDSTEN III.

Finse Grijsz Nystad-graniet - Den Dolder U, Hellinga.
 Gerekte Loftahammer graniet - Den Dolder U., Hellinga.
 Gerekte Loftahammer graniet - Oudemirdum, Ova.
 Okergele hoornsteen, dichte - Havelte, Van der Kley.
 Gepyritiseerde ammoniet in Juralei - Vasse, Koenderink.
 Sferolietporfieren van de Weser - Vasse, Borne, Koenderink.
 Pikriet-porfiriet met grote augieten - Amersfoort, Van der Lijn.
 Peridotiet, de donkergroene gabbro - Harderwijk, Van der Lijn.
 Daciet uit Smaland-ultra-zuur - Hilversum, Van der Lijn.
 Smalander blauwe kwarts - Markelo, Anderson.
 Zandsteen met plantenindrukken - Eext, Essing.